

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia **29.06.06.2017 r** Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji ponownie ustalił wysokość emerytury od **1 października 2017 r.** dla **W. U.**. W decyzji wskazano, że podstawę wymiaru świadczenia stanowi kwota 4700,48 zł. Emerytura wynosi 7,15 % podstawy wymiaru. Łączna wysokość emerytury wynosi 336,08 zł. Wysokość emerytury podwyższono do kwoty 1000 zł. Jako podstawę prawną decyzji wskazano art. 15 c ustawy z dnia 18.02.1994 o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy policji(...)

/decyzja – k. nienum. Akt (...) /

Od powyższej decyzji odwołał się wnioskodawca w dniu **11.10.2022 roku**, zarzucając naruszenie m.in. art. 2,10,30,32 ust.1 i 2,42,45, 67 Konstytucji oraz Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. Wniósł o przyznanie świadczenia w dotychczasowej wysokości oraz o zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych. Podniósł, że termin do wniesienia odwołania zaczął biec od 16.09.2022 roku, kiedy otrzymał na swój wniosek odpis decyzji.

/odwołanie k.18/

Decyzją z dnia **7.07.2022 r** organ emerytalny ponownie ustalił wysokość emerytury dla wnioskodawcy, po rozpoznaniu wniosku z dnia 26.05.2022 r, poprzez doliczenie do wysługi emerytalnej okresu opłacania składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe po zwolnieniu ze służby. Powyższe nie ma wpływu na wysokość wypłacanego świadczenia. Podstawa wymiaru świadczenia wynosi 6132,91 zł, emerytura wynosi 14,19 % podstawy wymiaru i wynosi 870,26 zł. Wysokość emerytury podwyższono do kwoty 1338,44 zł, jako najniższego świadczenia.

/decyzja – k. nienum. Akt MSWiA/

Od powyższej decyzji odwołał się wnioskodawca w dniu 19.08.2022 roku, zarzucając naruszenie m.in. art. 2,10,30,32 ust.1 i 2,42,45, 67 Konstytucji oraz Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. Wniósł o przyznanie świadczenia w dotychczasowej wysokości (na podstawie przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym policji(..) obowiązujących przed nowelizacją ustawy z dnia 16.12.2016 r. oraz o zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych. W uzasadnieniu podnosił m.in. niezgodność uregulowań art. 15 c wskazanej ustawy z Konstytucją.

/odwołanie k.4/

W odpowiedzi na odwołania Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W. wniósł o:

- odrzucenie odwołania od decyzji z dnia 29.06.2017 r jako wniesionego po upływie terminu,
- oddalenie odwołania od decyzji z dnia 7.07.2022 r.

Organ emerytalny podniósł, m.in., że w przypadku tej drugiej decyzji, jej przedmiotem było doliczenie okresów składkowych i zastosowanie miała decyzja z dnia 29.06.2017 r , od której wnioskodawca się nie odwołał i była ona ostateczna.

/odpowiedź na odwołania k.29/

Postanowieniem z dnia 25.04.2023 r. SO w Warszawie przekazał na podstawie art. 461 § 3 kpc sprawę do rozpoznania SO w Łodzi.

/postanowienie k. 52/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca W. U. jest uprawniony do policyjnej emerytury na mocy decyzji z dnia 27.07.1989 roku.

/okoliczność bezsporna/

Decyzją z dnia 29.06.2017 r Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji ponownie ustalił wysokość emerytury od **1 października 2017** r. dla **W. U.**. W decyzji wskazano, że podstawę wymiaru świadczenia stanowi kwota 4700,48 zł. Emerytura wynosi 7,15 % podstawy wymiaru. Łączna wysokość emerytury wynosi 336,08 zł. Wysokość emerytury podwyższono do kwoty 1000 zł. Jako podstawę prawną decyzji wskazano art. 15 c ustawy z dnia 18.02.1994 o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy policji(...)

/decyzja – k. nienum. Akt (...) /

Wnioskodawca pokwitował odbiór decyzji w dniu 28.07.2017.

/potwierdzenie odbioru – k. nienum. Akt MSWiA, zeznania wnioskodawcy 00:01:07 w zw.z 00:06:32/

W dniu 31.05.2022 r ubezpieczony złożył w organie emerytalnym wniosek o ponowne przeliczenie emerytury z uwzględnieniem składek na ubezpieczenie społeczne uiszczanych w trakcie okresów składkowych.

/wniosek – k. nienum. Akt MSWiA/

Decyzją z dnia 7.07.2022 r organ emerytalny ponownie ustalił wysokość emerytury dla wnioskodawcy, po rozpoznaniu wniosku z dnia 26.05.2022 r, poprzez doliczenie do wysługi emerytalnej okresu opłacania składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe po zwolnieniu ze służby. Powyższe nie ma wpływu na wysokość wypłacanego świadczenia. Podstawa wymiaru świadczenia wynosi 6132,91 zł, emerytura wynosi 14,19 % podstawy wymiaru i wynosi 870,26 zł. Wysokość emerytury podwyższono do kwoty 1338,44 zł, jako najniższego świadczenia.

/decyzja – k. nienum. Akt MSWiA/

W dniu 19.08.2022 r ubezpieczony złożył wniosek o doręczenie decyzji o wysokości jego emerytury policyjnej, wyliczonej po nowelizacji ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym z dnia 16.12.2016 r, ponieważ jej nie posiada, prawdopodobnie jej nie otrzymał.

/wniosek – k. nienum. Akt MSWiA/

W. otrzymał kopię decyzji z dnia 29.06.2017 r.

/okoliczność bezsporna/

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Odwołanie od decyzji z dnia 29.06.2017 r podlegało odrzuceniu.

Na mocy art. 477⁹ § 1 i 3 k.p.c., odwołania od decyzji organów rentowych wnosi się na piśmie do organu, który wydał decyzję, lub do protokołu sporządzonego przez ten organ, w terminie miesiąca od doręczenia odpisu decyzji. Sąd odrzucił odwołanie wniesione po upływie terminu, chyba że przekroczenie terminu nie jest nadmierne i nastąpiło z przyczyn niezależnych od odwołującego się.

Powyższe oznacza, że wniesienie odwołania od decyzji organu rentowego z uchybieniem miesięcznego terminu powoduje, iż ubezpieczony zostaje pozbawiony prawa do merytorycznego rozpoznania zarzutów co do istoty sprawy, podniesionych w odwołaniu. Dlatego też Sąd stosując art. 477⁹ § 3 kpc, musi ocenić całokształt okoliczności, które spowodowały przekroczenie terminu do wniesienia odwołania, a przede wszystkim aspekt zawinięcia składającego

odwołanie (choć nie wskazano przesłanki winy jako wykluczającej odwołanie po terminie) oraz ewentualnych przyczyn od niego niezależnych. Ocena, czy przekroczenie terminu było nadmierne oraz czy nastąpiło z przyczyn niezależnych od odwołującego się, jest pozostawione ocenie sądu. Sąd ma możliwość potraktowania spóźnionego odwołania tak, jakby zostało wniesione w terminie, przy czym niezbędne jest jednoczesne spełnienie się obu warunków: przekroczenie terminu nie może być nadmierne, zaś jego przyczyna musi być niezależna od odwołującego się (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2006 r., III UK 168/05, Lex nr 277825).

W orzecznictwie sądowym do niezawinionych przez stronę przyczyn uchybienia terminu zalicza się np. nagła choroba strony, która rzeczywiście uniemożliwia podjęcie czynności procesowych, przerwa w komunikacji, powódź, udzielenie stronie wadliwej informacji co do terminów zaskarżenia, a także nieprawidłowość w doręczeniu pisma sądowego. Przy ocenie istnienia lub braku winy w uchybieniu terminu procesowego jako kryterium przyjmuje się obiektywny miernik staranności, jakiej można wymagać od osoby przejawiającej dbałość o własne, życiowo ważne sprawy. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 stycznia 1972 r. II CRN 448/71, opubl. w OSP 1972, Nr 7-8, poz. 144; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 kwietnia 1999-04-14, II UKN 555/98 opubl: OSNAPiUS rok 2000, Nr 14, poz. 561, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2008-04-25, sygn. I UZ 1/08, niepubl.).

Sąd nie odrzuci odwołania od decyzji organu rentowego na podstawie art. 477⁹ § 3 k.p.c. tylko wówczas, gdy bezspornie stwierdzi, że przekroczenie ustawowego terminu nie jest nadmierne i że nastąpiło z przyczyn niezależnych od odwołującego się. W pozostałych przypadkach jest obowiązany odrzucić odwołanie. Odrzucając odwołanie na podstawie powyższego przepisu sąd uzasadnia, że nie wystąpiły wskazane w nim obie przesłanki potraktowania spóźnionego odwołania tak, jakby zostało wniesione w terminie./postanowienie SN z dnia 25.08.2021 r, (...) 295/21/

Przesłanki upoważniające sąd do nieuwzględnienia przekroczenia terminu muszą zachodzić kumulatywnie; mają one charakter ocenny i zależą od całokształtu okoliczności sprawy, w związku z czym nie dadzą się uogólnić.

W świetle okoliczności sprawy uznać należy, że wnioskodawcy w sposób prawidłowy doręczono decyzję, a odwołanie zostało wniesione po ustawowym miesięcznym terminie.

Odnosząc się do argumentów odwołującego się, w pierwszej kolejności wskazać należy, iż brak jakichkolwiek podstaw do przyjęcia, że odwołanie nie zostało złożone w terminie z przyczyn niezależnych od ubezpieczonego. W ocenie Sądu Okręgowego wysuwane argumenty w tym zakresie, stanowiły jedynie próbę obrony stanowiska procesowego strony. Wnioskodawca ostatecznie przyznał, że na dowodzie doręczenia odpisu decyzji widnieje jego podpis, a więc otrzymał odpis decyzji. Podjął zatem suwerenną decyzję o nieodwoływaniu się od decyzji w określonym terminie. Innych okoliczności, co do powodów nie odwołania się w terminie nie podnosił. Odwołanie zostało wniesione dopiero w 2022 roku. W ocenie Sądu w niniejszej sprawie opóźnienie jest nadmierne (ponad 5 lat), a podnoszone przez wnioskodawcę okoliczności nie uzasadniają przyjęcia, że odwołanie po terminie nastąpiło z przyczyn niezależnych od ubezpieczonego.

Jednocześnie brak było podstaw do orzekania o możliwości przywrócenia terminu do wniesienia odwołania wobec treści art. 477⁹ § 3 kpc. Postępowanie szczególne regulowane przepisami art. 477⁸ kpc i następne, nie zna instytucji przywrócenia terminu w rozumieniu art. 168 i nast. (tak wyr. SA w Rzeszowie z 6.12.1994 r., III AUr 344/94, OSA 1995, Nr 1, poz. 9, post. SA w G. z 6.6.1994 r., III AUz 61/94, PP 1995, Nr 5, s. 46, postanowienie SN z dnia 12.05.2021 r, I (...) 182/21, postanowienie SA w Gdańsku z dnia 28.02. 2013, III AUz 24/13).

Mając wszystko powyższe na uwadze, Sąd na podstawie art. 477⁹ § 3 k.p.c. odrzucił odwołanie od decyzji z dnia 29.06.2017 roku.

Odwołanie od decyzji z dnia 7.07.2022 r podlegało oddaleniu.

Postępowanie sądowe w sprawach dotyczących ubezpieczenia społecznego wszczynane jest w rezultacie odwołania wniesionego od decyzji organu emerytalnego. Ma więc ono charakter odwoławczy. Jego przedmiotem jest ocena zgodności z prawem - w aspekcie formalnym i materialnym - decyzji wydanej przez organ rentowy na wniosek

ubezpieczonego lub z urzędu. Nie ulega więc wątpliwości, że w toku postępowania zgodnie z art. 321 k.p.c., sąd nie może wyrokować co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem, ani zasądzać ponad żądanie. Przepis ten wyraża kardynalną zasadę wyrokowania dotyczącą przedmiotu orzekania, według której sąd związany jest żądaniem zgłoszonym przez powoda w powództwie (*ne eat iudex ultra petita partium*), a więc nie może wbrew żądaniu pozwu zasądzić czegoś jakościowo innego albo w większym rozmiarze lub uwzględnić powództwo na innej podstawie faktycznej niż wskazana przez powoda (por. A. Jakubecki Komentarz do kodeksu postępowania cywilnego, E. Gapska, J. Studzińska "Postępowanie nieprocesowe", Monografia Komentarz do Kodeksu postępowania cywilnego pod red. T. Erecińskiego, Tom II, Wydanie 4, Warszawa 2012 str. 38-41 oraz wyroki Sądu Najwyższego: z 15.10.2010 r., III UK 20/10, z 2.12.2011 r., III CSK 136/11, z 25.06.2015 r., V CSK 612/14). Z ukształtowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego i poglądów doktryny wynika jednoznacznie, że odwołanie od decyzji organu rentowego w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych pełni rolę pozwu i wszczyna postępowanie sądowe (tak postanowienie Sądu Najwyższego z 19.06.1998 r., II UK 105/98, OSNAPiUS 1999 Nr 16, poz. 529 oraz z 26.09.2005 r., II UZ 52/05, OSNP 2006 nr 15-16, poz. 254). Przeniesienie sprawy na drogę sądową przez wniesienie odwołania od decyzji organu rentowego ogranicza się do okoliczności uwzględnionych w decyzji, a między stronami spornych; poza tymi okolicznościami spór sądowy nie może zaistnieć (por. wyroki Sądu Najwyższego z 13.05.1999 r., II UZ 52/99, OSNAPiUS 2000 Nr 15, poz. 601 oraz z 25.05.1999 r. II UKN 622/99, OSNAPiUS 2000 Nr 15, poz. 591). Przed sądem ubezpieczony może żądać jedynie korekty stanowiska zajętego przez organ rentowy i wykazywać swoją rację, odnosząc się do przedmiotu sporu objętego zaskarżoną decyzją, natomiast nie może żądać czegoś, o czym organ rentowy nie decydował. Z tego względu odwołanie wnoszone od decyzji organu ubezpieczeń społecznych nie ma charakteru samodzielnego żądania, a jeżeli takie zostanie zgłoszone, sąd nie może go rozpoznać, lecz zobowiązany jest postąpić zgodnie z art. 477¹⁰ § 2 k.p.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z 9.09.2010 r., II UK 84/10). Z powyższego wynika, że kontrolna rola sądu musi korespondować z zakresem rozstrzygnięcia dokonanego w decyzji administracyjnej, bowiem zgodnie z systemem orzekania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, w postępowaniu wywołanym odwołaniem do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych sąd rozstrzyga o prawidłowości zaskarżonej decyzji w granicach jej treści i przedmiotu (por. wyrok Sądu Najwyższego z 23.04.2010 r., II UK 309/09).

Należy też przypomnieć, że zgodnie z art. 15 ustawy z dnia 18 lutego 1994 roku o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej, (...)Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, co do zasady emerytura dla funkcjonariusza, który pozostawał w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., wynosi 40% podstawy jej wymiaru za 15 lat służby i wzrasta min. o 2,6% podstawy wymiaru - za każdy dalszy rok tej służby.

Jednakże, obowiązujący do dnia 30 września 2017 roku art. 15b w/w ustawy przewidywał, że w przypadku osoby, która pełniła służbę w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 roku o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów, i która pozostawała w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., emerytura wynosi 0,7% podstawy wymiaru - za każdy rok służby w organach bezpieczeństwa państwa w latach 1944-1990, przy czym ust. 2 nakazywał stosować odpowiednio art. 15.

Przepis art. 15b ustawy zaopatrzeniowej został uchylony z dniem 1 października 2017 roku na mocy art. 1 pkt 5 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. z 2016 r. poz. 2270 dalej: ustawa zmieniająca).

Jednocześnie, ustawa zmieniająca wprowadziła do ustawy zaopatrzeniowej art. 15c.

Adresatem norm prawnych wynikających z treści art. 15b oraz art. 15c ustawy zaopatrzeniowej jest organ emerytalno-rentowy, który ustala świadczenie.

Natomiast zgodnie z art. 14 cytowanej ustawy istnieje możliwość doliczenia do wysługi emerytalnej okresów przypadających po zwolnieniu ze służby.

Należy podnieść, że decyzja z dnia 7.07.2022 r była wynikiem wniosku ubezpieczonego o doliczenie okresów składkowych przypadających po okresie służby.

Wnioskodawca zakwestionował tę decyzję, podnosząc brak podstaw do zastosowania wobec niego art. 15 c ustawy zaopatrzeniowej. Przy czym kwestia ta była przedmiotem decyzji z dnia 29.06.2017 r, która nie została zaskarżona w terminie i stała się prawomocna, a zaskarżona decyzja jest jedynie jej konsekwencją.

W n/n sprawie zasadnicze znaczenie ma więc treść decyzji z dnia 29.06.2017 r, która nie została skutecznie podważona, wiąże więc strony i sąd /por. w tym zakresie uchwała 7 sędziów SN z dnia 9.10.2007, III CZP 46/07/. Zatem brak podstaw, w procesie toczącym się z odwołania od decyzji dotyczącej zaliczenia dodatkowych okresów składkowych do wysługi, do badania prawidłowości zastosowania art. 15 c ustawy zaopatrzeniowej. Powyższe było możliwe w przypadku odwołania od decyzji z dnia 29.06.2017 r.

W sprawie, w której wniesiono odwołanie od decyzji organu rentowego, przedmiot sporu nie może więc wykraczać poza treść tej decyzji.

Mając powyższe na uwadze Sąd oddalił odwołanie od decyzji z dnia 7.07.2022 r. orzekając na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc.